

Družbena odgovornost

Rado Bohinc

2016

Rado Bohinc
Družbena odgovornost

Izdajatelj: Fakulteta za družbene vede, Založba FDV
Za založbo: Hermina Krajnc

Copyright FDV, 2016
Fotokopiranje in razmnoževanje po delih in v celoti je prepovedano.
Vse pravice pridržane.

Recenzenta: red. prof. dr. Marijan Kocbek in izr. prof. dr. Borut Bratina
Jezikovni pregled: Tomaž Petek

Naslovnica: Tanja Radež
Prelom: Emma
Tisk: Demat d. o. o.
Knjiga se tiska kot sproti tisk.

Knjiga je izšla ob podpori Javne agencije za Raziskovalno dejavnost Slovenije.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

005.35

BOHINC, Rado, 1949-
Družbena odgovornost / Rado Bohinc. - Ljubljana : Fakulteta za družbene vede, Založba
FDV, 2016

ISBN 978-961-235-814-3

289539072

Kazalo

Predgovor	17
Uvod	19
I.	
KORENINE KRIZE SODOBNEGA KAPITALIZMA	21
Korenine krize globalnega kapitalizma in neuspešni poizkusi izkoreninjenja	23
<i>Ciklična svetovna gospodarska kriza</i>	23
<i>Povečevanje dohodkovnih neenakosti in razlik v premoženju med bogatimi in revnimi</i>	24
<i>Globalno neenakomerna razporeditev bogastva</i>	26
<i>Kako zaustaviti proces stalnega povečevanja razlik</i>	27
<i>Kaj je paradigma vključujoče rasti in blaginje</i>	28
<i>Prekarnost in prekarno delo</i>	29
<i>Naraščajoče stopnje brezposelnosti in revščine v EU</i>	31
<i>Sprenevedanje o koreninah krize globalnega kapitalizma</i>	31
<i>Mednarodna gospodarska, finančna, trgovinska institucionalna ureditev</i>	32
<i>Neuspešna Strategija EU za gospodarsko rast in delovna mesta</i>	33
Slovenija po 25 letih – kritična analiza družbenega razvoja	35
<i>Reforme v Sloveniji v 90. letih prejšnjega stoletja</i>	35
<i>Korenite spremembe razmerij med delom in kapitalom</i>	35
<i>Slovenski posttranzicijski kulturni šok in novi civilizacijski vzorci</i>	36
<i>Učinek velikih reform</i>	37
<i>Privatizacija ni dala obljubljenih in pričakovanih rezultatov</i>	38
<i>Zaslepljenost s kapitalskimi dogmami v Sloveniji ne popušča</i>	39
<i>Pristopi, ki modernizirajo sodobni slovenski kapitalizem, so izostali</i>	40
<i>Pravila o korporativni družbeni odgovornosti so del korporacijskega (ne delovnega) prava</i>	41
<i>Napačno razumevanje interesa družbe kot interesa delničarjev</i>	41
<i>Neučinkovito delovanje pravosodnega sistema</i>	42
<i>Neučinkovito delovanje javnega sektorja</i>	43
Nekatera izhodišča novega razvojnega modela v Sloveniji in EU	43
I. <i>Gospodarska rast, od katere bodo imeli korist vsi ljudje</i>	44
II. <i>Razmerja med delom in kapitalom</i>	46
III. <i>Korporacijske (korporativne) lastninske pravice</i>	47

<i>IV. Nove korporacijske oblike</i>	48
<i>V. Uveljaviti je treba korporacijske oblike, pri katerih se delo utrjuje kot temelj prilaščanja in upravljanja</i>	50
<i>VI. Družbeno odgovorno korporativno upravljanje</i>	52
<i>VII. Družbeno odgovorno javno upravljanje</i>	54
<i>VIII. Uskladitev zakonodaje</i>	55
<i>IX. Inovativnejši in avtonomnejši pristop k načrtovanju novega razvojnega modela Slovenije</i>	65

II.

TEORETIČNI IZZIVI SODOBNEGA KORPORATIVNEGA UPRAVLJANJA.....

Teoretična podstat novega razvojnega modela.....	69
<i>Teoretični podlage družbeno odgovornega upravljanja</i>	69
<i>Težnja za obranjanje status quo</i>	70
<i>Nujno je preoblikovanje ekonomskih temeljev sodobne družbe</i>	71
Zgodovinski razvoj lastninske pravice.....	73
<i>Opredelitev lastnine in lastninske pravice</i>	73
<i>Rodovna skupnost in lastnina</i>	74
<i>Lastnina v rimskem pravu</i>	75
<i>Ius utendi, fruendi et abutendi</i>	78
<i>Lastnina kot pravni pojem v fevdalnem pravu</i>	79
<i>Sklep glede zgodovinske analize oblik lastnine</i>	81
Lastninske teorije v sodobnih kapitalističnih družbah.....	82
<i>Razredna narava lastnine</i>	82
<i>Teorije o izvoru in bistvu lastnine (okupacija, kraja, delo)</i>	82
<i>Iskanje izvora lastnine kot apriorne subjektivne pravice</i>	84
<i>Teorija o prepovedi zlorabe pravic</i>	84
<i>Teorija o lastnini kot družbeni funkciji</i>	85
<i>Teorije o omejitvah lastninske pravice</i>	85
<i>Teorija transformacije (prevoja) in razvoja lastninske pravice</i>	86
<i>Lastnina in lastninska pravica</i>	87
<i>Definiranje lastninske pravice v pozitivnem in negativnem pomenu</i>	88
<i>Opredelitev lastninske pravice v sodobnih civilnih kodifikacijah</i>	89
<i>Lastnina kot zgodovinsko stalna in nespremenljiva kategorija</i>	91

Razmerja med korporacijo in državo, pravno-ekonomska teorija, teorija podjetja, teorija transakcijskih stroškov	92
<i>Razmerja med korporacijo in državo</i>	92
<i>Pravno-ekonomska teorija</i>	94
<i>Zastopništvo in teorija transakcijskih stroškov</i>	95
<i>Teorija podjetja</i>	98
<i>Teorije o pravni naravi podjetja</i>	101
<i>Korporacija kot umetna tvorba (inkorporacija)</i>	103
<i>Institucijska teorija</i>	105
<i>Razreševanje interesnih navzkrižij z zaposlenimi</i>	107
<i>Interesne skupine na področju bančništva, financ, zavarovalništva</i>	108
<i>Varstvo različnih interesnih skupin skozi interes podjetja</i>	109
<i>Teorija korporacije kot spleta (»nexusa«) pogodb</i>	109
<i>Teorija spleta (»nexusa«) pogodb, kot normativni model</i>	112
<i>Gospodarska družba kot pogodbeno skupnost v evropski teoriji</i>	113
<i>Uporabnost različnih teoretičnih pristopov za slovenske razmere</i>	115
Teoretični vidiki različnih sistemov upravljanja	118
<i>Protivodstvena teorija</i>	118
<i>Teorija o koaliciji moči</i>	120
<i>Teorija o lastnini kot družbeni funkciji (socialni dolžnosti)</i>	122
III.	
KORPORATIVNO UPRAVLJANJE GOSPODARSKIH DRUŽB MED KAPITALOM IN DELOM	125
Splošno o korporativnem upravljanju	127
<i>Opredeitev korporativnega upravljanja</i>	127
<i>Zaposleni in korporativno upravljanje</i>	128
<i>Korporativno upravljanje v različnih tržnih okoljih</i>	129
<i>Korporativno upravljanje in lastninska pravica (»property rights«)</i>	130
<i>Ločitev lastništva in upravljanja</i>	131
<i>Opustitev koncepta suverenosti delničarjev</i>	133
<i>Delničarsko in menedžersko korporativno upravljanje</i>	135
<i>Razvoj konceptov korporativnega upravljanja</i>	136
<i>Obdobje prevzemov in prepoved notranjega trgovanja</i>	138
<i>Primerjava teoretičnih pristopov v upravljanju korporacij med Evropo in ZDA</i>	139
Pravna regulacija korporativnega upravljanja	141
<i>Korporacijska zakonodaja, kodeksi, priporočila</i>	141

<i>Nekritično prenašanje tuje zakonodaje</i>	143
<i>Ločevanje regulatornih (državnih) funkcij od lastniških funkcij</i>	144
<i>Načela za korporativno upravljanje OECD</i>	145
<i>Revidirana Načela OECD za upravljanje podjetij</i>	147
<i>Smernice OECD za večnacionalne družbe</i>	148
<i>Smernice OECD za korporativno upravljanje družb v državni lasti</i>	151
Položaj delničarjev in zaposlenih v korporativnem upravljanju	153
<i>Delničarji kot lastniki korporacije?</i>	153
<i>Temeljni anahronizem sodobne delniške družbe</i>	154
<i>Korporacije ne more upravljati referendum delničarjev</i>	155
<i>Razvrstitev pravic delničarjev</i>	156
<i>Pravica delničarjev do obveščenosti</i>	156
<i>Pravica glasovati na skupščinah delničarjev</i>	157
<i>Pravica voliti člane direktorskega odbora in določanje prejemkov</i>	158
<i>Delničarski : deležniški sporazumi, glasovalne omejitve</i>	159
<i>Sodelovanje zaposlenih pri upravljanju, jamstvo kakovostnejših odločitev</i>	160
<i>Enako obravnavanje delničarjev in obravnavanje zaposlenih</i>	161
<i>Manjšinski delničarji</i>	162
<i>Sorazmernost korporacijske moči s tveganji</i>	163
<i>Korporativno upravljanje v povezanih družbah</i>	164
<i>Predkupna pravica delničarjev pri povečanju kapitala</i>	165
<i>Oblike sodelovanja zaposlenih</i>	165
<i>Motiv vključevanja zaposlenih</i>	166
<i>Sprožanje posebnih in izrednih revizij ter odškodninskih postopkov</i>	166
<i>Objavljanje podatkov je temelj sodobnega korporativnega upravljanja</i>	167
<i>Vrste podatkov, ki se objavljajo</i>	168
<i>Revidiranje poslovanja</i>	169
Predlogi za boljše korporativno upravljanje v RS	170
IV.	
DRUŽBENA ODGOVORNOST	171
Teorija družbene odgovornosti	173
<i>Opredelitev družbene odgovornosti (politična, posamezna, korporativna)</i>	173
<i>Nacionalna in globalna družbena odgovornost</i>	174
<i>Korporativna družbena odgovornost določena zgolj kot etična dolžnost je družbena neodgovornost</i>	175
<i>Družbena odgovornost kot pravno zavezujoč pristop</i>	176

Družbeno odgovorno upravljanje	177
<i>Definicija družbeno odgovornega upravljanja</i>	177
<i>Teoretične korenine družbeno odgovornega upravljanja</i>	178
<i>Izvajanje koncepta družbeno odgovornega upravljanja v EU</i>	179
Korporativna družbena odgovornost	180
<i>Opredelitev družbene odgovornosti podjetij</i>	180
<i>Družbena odgovornosti podjetij kot gospodarski koncept</i>	181
<i>Družbena odgovornosti podjetij kot pravni pojem</i>	182
<i>Razdelitev odgovornosti med vladami in podjetji</i>	183
<i>Ekonomska teorija o korporativni družbeni odgovornosti</i>	186
<i>Zgodovina koncepta korporativne družbene odgovornosti</i>	189
Družbena odgovornosti podjetij v mednarodnih aktih.....	191
<i>Opravičevanje družbene odgovornosti podjetij</i>	191
<i>Družbena odgovornost podjetij v EU</i>	192
<i>Moč velikih korporacij</i>	192
<i>Različni vidiki družbene odgovornosti</i>	193
<i>Globalna načela in smernice družbene odgovornosti podjetij</i>	194
<i>Pravni akti EU o družbeni odgovornosti</i>	194
<i>Vodilne pobude strategije Evropa 2020</i>	195
<i>Prenovljena EU-strategija 2011: Družbena odgovornost je odgovornost podjetij za njihove učinke na družbo</i>	196
<i>Evropski parlament o družbeni odgovornosti podjetij</i>	197
<i>Razkorak med deklaracijami in dejansko uveljavitvijo družbene odgovornosti</i> ...	197
<i>Vključevanje družbene odgovornosti podjetij v strategije podjetij</i>	198
<i>Vključevanje družbene odgovornosti podjetij v strategije držav</i>	198
<i>Vključevanje družbene odgovornosti podjetij v korporacijsko zakonodajo</i>	199
Kako k večji korporativni družbeni odgovornosti?	199
<i>Globalni izzivi zaradi finančne krize</i>	199
<i>Predlogi Komisije EU</i>	200
<i>Prenovljena Strategija EU 2011</i>	200
<i>Kritika uresničevanja Strategije EU o družbeni odgovornosti</i>	201
<i>Predlogi Komisije za strateške in normativne podlage na ravni EU</i>	201
<i>Nekateri pozivi EU za večjo družbeno odgovornost podjetij</i>	202
<i>Družbena odgovornost kot odgovornost podjetij</i>	203
<i>Posttranzicijska družbena odgovornost v Sloveniji</i>	203
<i>ZGD-1 ne določa dolžnosti direktorjev, da ravnajo družbeno odgovorno</i>	204
<i>Tudi v Kodeksu ni ureditve direktorskih dolžnosti</i>	204

Predlogi za ureditev družbene odgovornosti podjetij v RS..... 205

V.

DOLŽNOSTI IN ODGOVORNOST DIREKTORJEV 207

Subjekti in opredelitev direktorske odgovornosti 209

Splošno o odgovornosti 209

Direktor gospodarske družbe: član organa vodenja in nadzora 210

Pravni položaj direktorja gospodarske družbe..... 211

Korporativna družbena odgovornost ni zakonska dolžnost direktorjev v pravu RS. 212

Dolžnosti direktorjev delniške družbe v RS..... 213

Odgovornost direktorjev družbi, delničarjem, zaposlenim 215

Dolžnost ravnanja v dobro družbe 216

Dolžnost skrbnosti in dolžnost lojalnosti..... 217

Odškodninska odgovornost direktorjev v RS..... 218

Disciplinska odgovornost poslovodnih oseb gospodarskih družb v RS..... 218

Direktorske dolžnosti po angleškem companies act ter primerjava z ZGD-1..... 219

Dolžnost ravnati skladno s pristojnostmi (Duty to act within powers)..... 219

Dolžnost zagotavljati uspeh družbe (Duty to promote the success of the company).. 219

Dolžnost izvajati neodvisno presojo (Duty to exercise independent judgment)..... 220

Dolžnost ravnati z razumno skrbnostjo, s spretnostmi in pridnostjo (Duty to exercise reasonable care, skill and diligence)..... 221

Dolžnost izogibanja navzkrižju interesov (Duty to avoid conflicts of interest)..... 222

Dolžnost ne sprejemati koristi od tretjih (Duty not to accept benefits from third parties) 224

Dolžnost prijaviti svoj interes v predlaganih poslih družbe (Duty to declare interest in proposed transaction or arrangement)..... 225

Direktorjeva dolžnost razkriti svoj interes v poslih družbe (Declaration of interest in existing transaction or arrangement) 225

Navzkrižje interesov direktorjev gospodarskih družb z interesi družbe 227

Primerjalno o zakonskem urejanju navzkrižja interesov 227

Nasprotje interesov v gospodarskih družbah po slovenskem pravu 230

Prepoved konkurenčne dejavnosti v RS..... 230

Navzkrižje interesov v Priporočilu EU o vlogi neizvršnih direktorjev ali članov nadzornega sveta javnih družb 231

Neodvisnost nadzornih članov organov vodenja in nadzora po ZGD-1..... 234

Odgovornost in nasprotje interesov direktorjev v javnem sektorju in nosilcev javnih funkcij	234
<i>Primerjave ureditve direktorskih dolžnosti ter nasprotja interesov v zasebnem in javnem sektorju</i>	234
<i>Poslovodna oseba v javnem sektorju, položajni uradnik, predstojnik, funkcionar</i>	235
<i>Odškodninska odgovornost funkcionarjev in poslovodnih oseb v javnem sektorju</i>	236
<i>Odškodninska odgovornosti direktorjev v osebah javnega prava</i>	238
<i>Nasprotje interesov funkcionarjev in uradnih oseb</i>	239
<i>Nezdružljivost opravljanja funkcije s pridobitno dejavnostjo</i>	240
<i>Prepoved članstva v organih posloводства in nadzora za funkcionarje</i>	241
<i>Prepoved in omejitve sprejemanja daril</i>	241
<i>Omejitve poslovanja</i>	242

Predlogi za boljšo zakonsko ureditev direktorskih dolžnosti in navzkrižja interesov	242
Predlogi za boljšo ureditev odgovornosti, nasprotja interesov in integritete v javnem sektorju	244
<i>Predlogi za ureditev odškodninske odgovornosti direktorjev in nadzornikov javnih zavodov</i>	244
<i>Predlogi za ureditev odškodninske odgovornosti nosilcev javnih funkcij</i>	245

VI.

EKONOMSKA DEMOKRACIJA KOT TEMELJ DRUŽBENO ODGOVORNEGA UPRAVLJANJA

247

Opredeitev, stanje in pomen ekonomske demokracije v Sloveniji.....	249
<i>Ekonomska demokracija je odraz družbeno odgovornega upravljanja</i>	249
<i>Za hitrejši razvoj ekonomske demokracije so potrebne zakonske spremembe</i>	249
Finančna udeležba zaposlenih.....	251
<i>Pomen finančne udeležbe zaposlenih</i>	251
<i>Finančna participacija izboljša finančni položaj delavcev in upravljanje gospodarskih družb</i>	252
<i>Dolgoročna usmerjenost interesov podjetja</i>	252
<i>Opredeitev finančne udeležbe zaposlenih</i>	253
<i>»Profit sharing«</i>	254
<i>Delavsko delničarstvo</i>	255
Ugovori zoper obvezno delavsko udeležbo pri dobičku	256
<i>Argumenti za finančno udeležbo delavcev</i>	256

<i>Kritika argumentov proti finančni udeležbi delavcev</i>	257
Delavska udeležba pri dobičku v EU	259
<i>Priporočila in usmeritve EU</i>	259
<i>Finančna udeležba zaposlenih nudi neposredne finančne koristi</i>	262
<i>Elementi osnovnih smernic za uspešne sheme finančne udeležbe</i>	264
<i>Finančna udeležba zaposlenih, kot orodje družbeno odgovornega upravljanja</i>	266
<i>Finančna udeležba zaposlenih v državah EU in v svetu</i>	267
Zakonska ureditev udeležbe pri dobičku v Sloveniji.....	269
<i>Ureditev po kolektivnih pogodbah</i>	269
<i>Udeležba delavcev pri dobičku po ZGD-1</i>	270
<i>Predlogi zakonov o udeležbi delavcev na dobičku in delavskem delničarstvu</i> <i>(ZUZDD 1997 in ZUZDDLZ 2007)</i>	271
<i>Zakon o udeležbi delavcev pri dobičku</i>	272
<i>Denarna shema</i>	273
<i>Davčne olajšave</i>	273
<i>Uveljavljanje olajšav pri davku</i>	274
<i>Delniška shema</i>	275
<i>Prepoved razpolaganja z delnicami</i>	275
<i>Pogodba o udeležbi pri dobičku</i>	276
<i>Pridobitev pravic</i>	277
<i>Registracija in odobritev pogodbe, sprememba pogodbe</i>	278
Delavsko delničarstvo v RS.....	278
<i>Delavsko delničarstvo (»employee share ownership«)</i>	278
<i>Načrt delavskega delničarstva</i>	279
<i>Pogodba o izplačilu dela plač za namen uresničevanje načrta delavskega</i> <i>delničarstva</i>	280
Sodelovanje delavcev pri upravljanju – temelj družbeno odgovornega upravljanja	281
Nujna prenova ZSDU	281
<i>Opredelitev sodelovanja delavcev pri upravljanju</i>	281
<i>Zakon je potreben prenove</i>	282
<i>Delavsko soupravljanje bi moralo biti integralni del korporativnega upravljanja</i> 282	
Sodelovanje delavcev v organih družb	283
<i>Sodelovanje v nadzornem svetu oz. upravnem odboru delniške družbe</i>	283
<i>Število predstavnikov delavcev</i>	284

<i>Sankcije za (ne)izvolitev predstavnikov delavcev</i>	285
<i>Zakon ne določa omejitev pasivne volilne pravice za predstavnike delavcev</i>	286
<i>Zakon ne zagotavlja materialnih pogojev za delo delavskih predstavnikov</i>	286
<i>Delavski predstavniki v nadzornem svetu nimajo imperativnega mandata</i>	287
<i>Sodelovanje delavcev pri upravljanju je po ZSDU pravica, ne dolžnost</i>	287
<i>Začetek in konec mandata delavskih predstavnikov</i>	288
<i>Izvolitev novega sveta delavcev in mandat predstavnikov delavcev v NS</i>	289
<i>Pravice posameznega člana nadzornega sveta</i>	289
<i>Uresničevanje glasovalne pravice članov nadzornega sveta</i>	289
<i>Uresničevanje glasovalne pravice</i>	290
<i>Položaj predstavnikov delavcev v nadzornem svetu</i>	290
<i>Odgovornost predstavnikov delavcev v nadzornem svetu</i>	291
<i>Razmerje predstavnika delavcev v nadzornem svetu s svetom delavcev</i>	291
<i>Konflikt med interesi delavcev in družbe</i>	292
<i>Odpoklic (tudi brez utemeljenega razloga)</i>	292
<i>Uveljavljanje neveljavnosti sklepa</i>	293
<i>Svet delavcev kapitalsko povezanih družb</i>	293
<i>Kaj se zgodi, če statut družbe ne določa predstavnštva delavcev v nadzornem svetu?</i>	295
<i>Omejitve pasivne volilne pravice za predstavnike delavcev v nadzornem svetu</i> ..	296
<i>Pogoji za delo in odgovornost delavskih predstavnikov v organih vodenja in nadzora</i>	296
<i>Delavsko predstavnštvo – obveznost ali pravica</i>	297
<i>Pravno varstvo neizbranega kandidata za delavskega direktorja</i>	298
<i>Individualna uprava in delavski direktor, imenovanje in odpoklic</i>	298
<i>Pristojnost in odgovornost delavskega direktorja</i>	299
<i>Ali je delavski direktor obvezna funkcija? Ali se lahko le ta opravlja tudi neprofesionalno?</i>	300
<i>Nezdružljivost funkcij</i>	301
<i>Individualna uprava in delavski direktor</i>	301
Svet delavcev	302
<i>Participacijski dogovor, sankcije za kršitev pravic delavcev</i>	302
<i>Pravna sredstva za uveljavitev določb ZSDU</i>	303
<i>Pogoj za veljavnost volitev sveta delavcev</i>	303
<i>Odgovornost članov sveta delavcev za kršitve volilnih pravil?</i>	303
<i>Začasno prenehanje oz. prekinitve mandata</i>	304
<i>Disciplinski postopek zoper predsednika in člana sveta delavcev?</i>	305
<i>Oblikovanje centralnega oziroma skupnega sveta delavcev</i>	305
<i>Pristojnosti, sestava in oblikovanje sveta delavcev obvladujoče družbe</i>	306

<i>(Neposredno) sodelovanje delavcev pri upravljanju družbe</i>	307
Predlogi za pospešitev razvoja finančne udeležbe zaposlenih	308
Predlogi za zakonske spremembe glede sodelovanja delavcev v organih družbe ..	308
Predlogi za prenavo zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju gospodarskih družb.....	309
VII.	
SOCIALNA EKONOMIJA KOT TEMELJ DRUŽBENE ODGOVORNOSTI	311
Splošno o socialni ekonomiji	313
<i>Opredelitev socialne ekonomije</i>	313
<i>Obseg in področje dejavnosti socialne ekonomije</i>	314
<i>Pravno organizacijske oblike socialne ekonomije</i>	315
Delavska korporacija	316
<i>Korporacija kot demokratična institucija (teoretični vidiki)</i>	316
<i>Utemeljitev delavske korporacije</i>	318
<i>Delniška družba kot delavska korporacija</i>	319
<i>D. o .o. kot delavska korporacija</i>	319
<i>Osebne družbe kot delavske korporacije?</i>	320
<i>Delavska korporacija kot pravnoorganizacijska oblika sui generis – opredelitev</i> .	321
<i>Kako si delavska korporacija zagotavlja kapital</i>	321
<i>Organizacija upravljanja in prilaščanja v delavski korporaciji</i>	322
<i>Podporno okolje za delavsko podjetništvo</i>	323
<i>Položaj zaposlenih v delavski korporaciji</i>	324
<i>Delavska korporacija in zadruga</i>	324
<i>Delavska korporacija in lastninske pravice (»property rights«)</i>	325
<i>Članske pravice delavske korporacije (upravljalvske in prilastitvene)</i>	326
<i>Uporaba dobička delavske korporacije</i>	326
<i>Dvoje vrst delnic delavske korporacije</i>	326
<i>Ali so delavske in prednostne delnice prosto prenosljive?</i>	327
<i>Prepoved izplačil dividend do poplačila zagonskega kapitala</i>	328
<i>Korporacija z deljenim temeljem upravljanja in prilaščanja</i>	328
Predlog	329

Socialno podjetništvo	329
<i>Značilnosti socialnih podjetij</i>	329
<i>Socialno podjetništvo – opredelitev</i>	330
<i>Socialno podjetništvo</i>	332
<i>Načela in zahteve socialnega podjetništva</i>	332
<i>Področja socialnega podjetništva</i>	333
<i>Primerjalni pregled</i>	333
<i>Ureditev socialnega podjetništva v Sloveniji</i>	334
<i>Temeljni problem slovenskega socialnega podjetja v RS</i>	335
Zadruge	336
<i>Zadruge kot najpomembnejši igralec socialne ekonomije</i>	336
<i>Pravna ureditev zadrug v EU</i>	336
<i>Statusna opredelitev zadruge (načelo spremenljivosti članstva)</i>	337
<i>Upravljanje zadruge</i>	338
<i>Neprofitni namen zadruge (načelo neprofitnosti)</i>	339
<i>Članstvo v zadrugi (načelo osebne članstva)</i>	340
<i>Zadruge kot članska organizacija (načelo istovetnosti)</i>	341
<i>Premoženje zadruge (načelo enakosti deležev)</i>	342
<i>Odškodninska odgovornost in odgovornost za obveznosti zadruge</i>	344
<i>Letni obračun, skladi, presežek, izguba</i>	345
<i>Prenehanje zadruge</i>	346
<i>Zadružna revizija</i>	346
<i>Firma, sedež, dejavnost, register</i>	347
Predlog	348
Predlogi za hitrejši razvoj socialne ekonomije v RS	348
VIII.	
UPRAVLJANJE KORPORACIJ V LASTI DRŽAVE	351
Umik države iz gospodarstva – besede in dejanja	353
<i>Ratio državnega poseganja v gospodarstvo v sodobnem kapitalizmu</i>	353
<i>Depolitizacije lastniške funkcije države v gospodarstvu</i>	354
<i>Javni interes, strateški interes in odgovornost direktorjev</i>	354
<i>Pomen podjetij v državni lasti v RS</i>	355
<i>Cilji in načela upravljanja premoženja države</i>	356
<i>Kolikšno je državno premoženje in kako je nastalo?</i>	357
<i>Kako je država prišla do t. i. kapitalskih naložb v gospodarstvu</i>	360

<i>Stranpoti privatizacije</i>	362
Ureditev upravljanja podjetij v državni lasti v RS.....	365
<i>Opredelitev pojma podjetje v državni lasti</i>	365
<i>Posebnosti in izzivi korporativnega upravljanja podjetij v državni lasti</i>	366
<i>Ali je v RS zagotovljen učinkovit pravni in regulatorni okvir za družbe v državni lasti?</i>	367
<i>Kakšna je v RS država v vlogi lastnice?</i>	368
<i>Ali je zagotovljena nepristranska obravnava delničarjev?</i>	369
<i>Kakšni so odnosi družb v državni lasti z deležniki?</i>	370
<i>Preglednost in objavljane podatkov</i>	370
<i>Naloge odborov družb v državni lasti</i>	371
Analiza pravnega statusa SDH.....	373
<i>Slovenski državni holding ni državni organ, ampak gospodarska družba</i>	373
<i>Prenos naložb v imetništvo</i>	374
<i>Ločnica med lastniško funkcijo države in drugimi državnimi funkcijami</i>	375
<i> Holding upravlja vlada kot njegova skupščina</i>	376
<i>Vlada (politične skupine koalicije) predlaga člane nadzornega sveta SDH</i>	377
Dobre in slabe rešitve zakona o SDH	378
<i>Koncentracija upravljanja kapitalskih naložb RS</i>	378
<i>Uzakonitev ukrepov za krepitev integritete in odgovornosti</i>	378
<i>Ustreznejši naslov zakona bi bil Zakon o upravljanju kapitalskih naložb države.</i> .	379
<i>Prihodki iz upravljanja z naložbami</i>	380
<i>Ločitev funkcije države kot lastnice od preostalih funkcij države</i>	380
<i>Položaj holdinga v razmerju do družb v njegovi lasti (dejanski koncern)</i>	381
<i>Strokovnost in izkušnost kot merili za kadrovanje članov nadzornega sveta</i>	382
<i>Lastniške funkcije države ostajajo državi</i>	382
Kako premagovati politično kadrovanje v gospodarskih družbah v državni lasti?... 383	
<i>Politične stranke so nosilke kadrovanja v nadzorne svete družb v državni lasti</i> ..	383
<i>Danes v zakonodaji ni izobrazbenih in izkustvenih pogojev za upravnike in nadzornike</i>	385
<i>Na preizkusu je verodostojnost politike</i>	385
Predlogi za zakonske spremembe glede upravljanja državnega premoženja.....	386

IX.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE JAVNIH ZAVODOV	389
Ocena stanja na področju javnih zavodov v RS	391
<i>Pomen uveljavitve Zakona o zavodih (v nadaljevanju: ZZ)</i>	<i>391</i>
<i>Javni sektor je torzo tranzicije; tak, kot je bil leta 1991</i>	<i>392</i>
<i>Opredelitev zavodov po veljavnem Zakonu o zavodih</i>	<i>394</i>
<i>Dejavnost javnega zavoda</i>	<i>395</i>
<i>Ureditev v EU.....</i>	<i>397</i>
Odprta vprašanja zdajšnje ureditve javnih zavodov	398
<i>Univerzalna uporaba javnega zavoda povečuje etatizacijo na račun avtonomije</i>	<i>398</i>
<i>Pridobivanje prihodkov s prodajo storitev na trgu (neprofitno in profitno).....</i>	<i>398</i>
<i>Javna služba in tržna dejavnost – nerazločna razmejitev.....</i>	<i>399</i>
<i>Nedorečenost zasebnih zavodov in zavodov s pravico javnosti.....</i>	<i>401</i>
<i>Pravna osebnost javnega zavoda</i>	<i>402</i>
<i>Javni zavodi, pravne osebe brez premoženja</i>	<i>403</i>
<i>Odgovornost ministrstev za investicije, javna naročila</i>	<i>404</i>
<i>Odgovornost za obveznosti</i>	<i>405</i>
<i>Javna služba in koncesija</i>	<i>405</i>
<i>Organi zavoda po ZZ.....</i>	<i>407</i>
<i>Primerjava med upravljanem zavoda in ustanove.....</i>	<i>408</i>
Izhodišča za reformo javnih zavodov.....	410
<i>Pravnoorganizacijska raznovrstnost izvajalcev javnih služb</i>	<i>410</i>
<i>Nova statusna oblika javnega zavoda</i>	<i>411</i>
<i>Prenos premoženja na samostojne javne zavode</i>	<i>412</i>
<i>Različnost korporacijskega upravljanja javnih zavodov.....</i>	<i>412</i>
<i>Prodaja storitev na trgu.....</i>	<i>413</i>
<i>Nesprejemljiva univerzalna uporaba oblike javnega zavoda.....</i>	<i>414</i>
<i>Razmejitve med samostojnimi in državnimi zavodi ni privatizacija</i>	<i>414</i>
Predlogi statusnih sestavin javnih in samostojnih zavodov	415
<i>Pravni status</i>	<i>415</i>
<i>Dejavnost.....</i>	<i>416</i>
<i>Ustanoviteljstvo</i>	<i>416</i>
<i>Nastanek</i>	<i>416</i>
<i>Pravna podlaga za izvajanje javne službe</i>	<i>416</i>
<i>Premoženje.....</i>	<i>417</i>
<i>Upravljanje</i>	<i>418</i>

<i>Financiranje</i>	418
<i>Položaj zaposlenih</i>	418
<i>Ustanovitev zavoda</i>	419
<i>Različen položaj ustanovitelja</i>	419
<i>Premoženje samostojnega javnega zavoda</i>	420
<i>Premoženje zavoda</i>	420
<i>Firma, dejavnost</i>	421
<i>Koncesija in pogodba o izvajanju javne službe</i>	421
Predlogi za korporativno upravljanje javnih in samostojnih javnih zavodov	422
<i>Različnost organov pri javnih (državnih) in samostojnih zavodih</i>	422
<i>Upravljanje javnega zavoda</i>	422
<i>Upravljanje samostojnega javnega zavoda</i>	424
<i>Upravljanje v okviru skupnosti zavodov</i>	427
<i>Odnosi z uporabniki</i>	427
<i>Financiranje zavodov</i>	428
<i>Preoblikovanje javnih zavodov</i>	429
Predlogi za posodobitev zakonodaje o javnih zavodih	429
Literatura	431
<i>Zakonodaja in predpisi</i>	439
<i>EU viri</i>	442
<i>OECD viri</i>	444
<i>Študije</i>	445
<i>Ostale spletne strani (uporabljene pri citiranju)</i>	446

Predgovor

Družba je toliko močna, kolikor je močen njen najšibkejši člen. Družba je toliko demokratična, kolikor povezuje vse družbene skupine. Družba, ki je razklana na revne in bogate, ni niti močna niti demokratična.

Svet se je znašel v krču. Prevladujoči politični in ekonomski sistem, v katerem deluje človeštvo, sili v tekmo za povečevanje učinkovitosti in dobička, ki si ga medse razdelijo nosilci kapitala; to v družbi vzpostavlja razmere za nezaustavljivo povečevanje socialnih razlik med ljudmi do neskončnosti.

Razlika med bogastvom in revščino je vse večja in se nezaustavljivo povečuje. Upravičeno lahko govorimo o tem, da ima v sebi samo degenerativne tendence; na dolgi rok teži k samouničenju, če ne pride do resnih sprememb v družbenem in ekonomskem ustroju.

Naraščajoča razlika med bogastvom in revščino vse bolj širi in pogloblja napetosti med ljudmi, družbenimi skupinami, sloji, ki niso niti ideološke niti religiozne ali drugače kulturne narave. Preprosto gre za to, da je vse večji del človeštva na robu preživetja ob neizmerno bogati peščici lastnikov večine svetovnega bogastva. Vse večja komunikacijska povezanost in vse višja kulturna raven ter ozaveščenost človeštva, kot posledica tega, v popolnosti globalno razgalja bedo množic in privilegije elite. Spopad za spremembo razmerij v družbi in sistema, ki takšno poglobljanje razlik poganja, je odprt in bo vse bolj grob in nepopustljiv.

To, kar sedanje morajo intelektualne sile človeštva doseči, je miren, nerevolucionaren prehod v prilagoditev družbenega in ekonomskega ustroja modernega kapitalizma, tako da se postopno zaustavi poglobljanje socialnih razlik, in sicer s postopnim vključevanjem dela kot temelja upravljanja in prilaščanja – izhajajoč tudi iz tega, da je delo vse bolj kvalificirano, da je zanj potrebna vse večja stopnja znanja in usposobljenosti, ter je zato vse večje vrednosti v razmerju do vrednosti preostalih produkcijskih tvorcev. To je pot rešitve paradoksa, v katerem se je znašlo človeštvo zaradi prevelike učinkovitosti prevladujočega ekonomskega sistema pri ustvarjanju socialnih razlik znotraj človeštva.

Socialna razklanost človeštva že posega v sfero človekovih pravic in dostojanstva najrevnejših ter splošno depriviligiranih slojev.

Druga velika razežnost sodobne globalne civilizacije je vse večji, poglobljaljoči se razkorak med normativnim in stvarnim, med političnimi in pravnimi deklaracijami ter resničnostjo ali še bolj konkretno med deklaratorno zajamčenimi človekovimi pravicami različnih vrst in izvorov ter med kruto realnostjo množičnega zavestnega kršenja prava in nedelovanja pravne države. Dober primer tega je nespoštovanje številnih zapovedi družbeno odgovornega ravnanja

na socialnem, delovnopravnem in na ekonomskem področju pa tudi na področju trajnostnega in vključujočega razvoja na splošno. Premagovanje tega pojava terja utrjevanje pravne države ter uporabo in spoštovanje prava namesto sprenevedajočega, nezrelega zanašanja na dobro voljo, usmiljenje ali na etiko naslovnikov družbeno odgovornega ravnanja.

Utrjevanje pravne države je na eni strani doseganje večje skladnosti s proklamiranimi političnimi cilji, določenimi v mednarodnih in nacionalnih strateških dokumentih, ter na drugi strani utrjevanje večinoma depriviligirane (tudi pri nas) pravosodne veje oblasti oz. njeno postopno uravnavanje ob bok zakonodajni in izvršni veji oblasti.

Rado Bohinc

Uvod

Ta knjiga je prispevek k boljši razlagi in **razumevanju družbeno odgovornega upravljanja** na državni in korporativni ravni ter s tem povezane vloge sodobnega korporacijskega in delovnega prava.

Sporočilo EU o družbeni odgovornosti podjetij iz leta 2011 ugotavlja, **da veliko podjetij v EU še ni v celoti vključilo socialnih in okoljskih vprašanj v svoje poslovanje** in osrednjo strategijo. Številne v svetu so še vedno obtožbe, da **podjetja poslujejo na škodo človekovih pravic** in nespoštovanja temeljnih delovnih standardov (velja tudi za manjše število evropskih podjetij). Le 15 od 27 držav članic EU je določilo nacionalne politične okvire za spodbujanje družbene odgovornosti podjetij.

Standard družbeno odgovornega upravljanja, ki bi celovito in vseobsežno pokrival socialne, okoljske, gospodarske in vse druge vidike družbeno odgovornega upravljanja, za zdaj še ne obstaja. Obstajajo pa številni drugi indeksi, ki merijo različne ravni družbenega življenja – tako npr. indeks za trajnostno družbo (za merjenje t. i. trajnostnega razvoja), Sustainable Society Index, SSI, ki ga je razvila Fundacija za trajnostno družbo v letu 2006. Okvir SSI do neke mere obsega vse tri dimenzije družbe blaginje – človeške, ekonomske in okoljske, vendar tudi ni popoln, saj izpušča nekatere pomembne razsežnosti, predvsem ekonomsko demokracijo in socialno ekonomijo¹.

Tudi v naši obravnavi koncepta družbeno odgovornega upravljanja ne bomo obdelali celovito; najmanj, kar izpuščamo, so okoljski vidiki. Naša obravnava tudi ni povsod enako vseobsežna in podrobna. To prepuščamo naslednjim raziskavam delovanja in organizacije človeške družbe, ki bodo vsekakor morale slediti, če bomo želeli postopno premagati vgrajene etične in socialne konflikte današnjega časa.

Pozornost v tej knjigi se osredinja na štiri temeljne stebre družbeno odgovornega upravljanja, tako kot izhaja iz podrobne razčlembe teoretičnih vprašanj, ki jih predstavljamo v nadaljevanju, in sicer:

- **korporativno upravljanje**, predvsem z vidika pravic delničarjev v razmerju do drugih deležnikov, predvsem zaposlenih ter posebej korporativno upravljanje gospodarskih družb v lasti države;
- **družbena odgovornost podjetij** (ali korporativna družbena odgovornost), posebej tudi podjetij in ustanov v javni lasti pa tudi oseb javnega prava (predvsem javnih zavodov);
- **ekonomska demokracija** (finančna in strukturna participacija delavcev);
- **socialna ekonomija** (socialno podjetništvo, zadružništvo, delavske korporacije).

¹ http://ec.europa.eu/environment/beyond_gdp/download/factsheets/bgdp-ve-ssi.pdf.

Ta knjiga temelji na izsledkih raziskavah o korporativnem upravljanju gospodarskih družb ter drugih oseb javnega in zasebnega prava, povezanih s svetovno gospodarsko krizo, ter o korporativni družbeni odgovornosti, ki jih je vodil avtor vodil tega besedila v zadnjih petih letih².

Ta knjiga je prikaz izsledkov raziskav zgodovinskih in sodobnih spoznanj z vseh omenjenih stebrov družbene odgovornosti; namen je povzeti nekatere predloge za prihodnje zakonodajne in politične korake ter za prihodnje raziskave na tem pomembnem področju.

V tej knjigi obravnavamo korporativno in splošno družbeno odgovornost, povezano z nalogami in odgovornosti (obveznostmi) direktorjev in nosilcev javnih funkcij, nasprotja interesov direktorjev s podjetniškimi in z družbenimi interesi, raznolikost v sestavi upravnih odborov in nadzornih svetov podjetij, vključno z vprašanjem podzastopanosti enega izmed spolov itn. Nadalje se ukvarjamo z vprašanji finančne in strukturne participacije zaposlenih ter udeležbe delavcev pri dobičku in z lastništvom zaposlenih. Predstavljamo pa tudi temeljna vprašanja, povezana s pravnoorganizacijskimi oblikami socialne ekonomije, kot so: zadruge, vzajemne družbe in socialna podjetja. Posebej razpravljamo o posebnostih upravljanja gospodarskih družb v državni lasti in korporativnega upravljanja oseb javnega prava, ki niso del državne uprave (predvsem javnih zavodov).

V knjigi se pretežno ukvarjam z raznovrstnimi vprašanji družbeno odgovornega upravljanja na korporativni ravni. Predstavljena so tudi izhodišča novega razvojnega modela Slovenije, ki temelji na bolj uravnoteženih razmerjih med delom in kapitalom in postopnem zmanjševanju sicer nezaustavljivih socialnih razlik. V manjši meri obravnavam tudi poglavja iz družbeno odgovornega javnega upravljanja, npr. odgovornost in integriteta javnih funkcionarjev ter direktorjev in načelnikov v javnem sektorju in tudi družbeno odgovorno upravljanje gospodarskih družb v državni lasti in javnih zavodov. V družbeno odgovorno javno upravljanje uvrščam tudi oblikovanje državnih politik in zakonodaje, ki predstavlja okvir uravnoteženega in vzdržnega trajnostnega gospodarskega in družbenega razvoja. V knjigi je predstavljena vrsta zakonodajnih pobud in predlogov za izboljšave v smeri večje družbene odgovornosti pri postavljanju sistemskega okvira bolj uravnoteženih razmerij med delom in kapitalom. Kaj več o širših vprašanjih družbeno odgovornega javnega upravljanja pa morda kdaj drugič.

² Predvsem treh temeljnih raziskovalnih projektov ARRS (Agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije): 1) Pravni in ekonomski vidiki upravljanja podjetij v javnem in zasebnem sektorju kot orodje za premagovanje gospodarske in razvojne krize 2011–2014 (nosilec projekta dr. Rado Bohinc); 2) Korporativna družbena odgovornost kot platforma za novo razvojno paradigmo družbenega (nosilec dr. Rado Bohinc (v teku 2014–2017)).3) Korporativno upravljanje gospodarskih družb v državni lasti (nosilec dr. Rado Bohinc (v teku 2016–2018)).

I.
KORENINE KRIZE
SODOBNEGA KAPITALIZMA

Korenine krize globalnega kapitalizma in neuspešni poizkusi izkoreninjenja

Ciklična svetovna gospodarska kriza

Ponavljajoče se gospodarske krize imajo svoje globoke korenine v družbeni in gospodarski ureditvi sodobnega sveta. Navidezno in neposredno so bili vzroki zadnje krize na ameriškem nepremičninskem trgu kot posledica različnih dejavnikov, povezanih z nezaustavljivo slo po gospodarski rasti in dobičkih. Vendar je resnični vzrok ponavljajočih se gospodarskih stresov, ki se v zahodnem gospodarstvu dokazljivo pojavljajo ciklično in z raznovrstnimi epicentri v temeljih družbene in gospodarske ureditve, ki ima v sebi nepremagljive klice gospodarskih in socialnih neravnovesij, ki zaradi spremljajočega poglobljanja socialnih razlik in posledično posega v temelje demokracije občasno ustvarjajo politične pretrese.

Kot vzroki se sicer navajajo predvsem pregrevanje gospodarstev, prekomerna poraba, nezadostno javnofinančno varčevanje, prekomerna rast kreditnega financiranja glede na gospodarsko rast in dodano vrednost, pretiravanje z izvedenimi finančnimi instrumenti, prevelika likvidnost, predolgo obdobje kopičenja makroekonomskih in finančnih neravnovesij, ki so pripeljali do nevdržne rasti finančnega vzvoda in neobvladljivih tveganj, leta pa so se prenašala prek izvedenih finančnih instrumentov med finančne posrednike, banke na drugih celinah³.

Napihovanje nepremičninskega balona in prekomerno zadolževanje realnega sektorja sta pripeljala do izgub bančnega in finančnega sektorja, saj je vrednost nepovrnjenih posojil presegala vrednost zavarovanj. Težave so se pojavile tudi zaradi netransparentnih emisij posojil in nezadostne regulative finančnih ustanov, ki je dovoljevala prenos tveganja na druge finančne subjekte in investitorje⁴.

³ M. Nahtigal, raziskovalni projekt ARRS 2010–2013: Korporativno upravljanje kot orodje premagovanja svetovne gospodarske in finančne krize (v nadaljevanju: projekt ARRS, KUOPK 2010–2013).

⁴ Ibidem.

Povečevanje dohodkovnih neenakosti in razlik v premoženju med bogatimi in revnimi

Iz analitičnih dokumentov in poročil OECD je videti vse večjo zaskrbljenost glede stalno povečujoče se dohodkovne neenakosti med ljudmi.⁵ Na zasedanju Sveta OECD 2015 (MCM) so se ministri strinjali glede preoblikovanja paradigme rasti, ki mora postati prožna, vključujoča in trajnostna. Govor je o povezanosti dveh ciljev gospodarske rasti: produktivnosti in vključenosti (»productivity-inclusiveness nexus«).

Prav v zadnjih treh desetletjih se je močno razširila dohodkovna neenakost. Po podatkih OECD danes najbogatejših 10 % zasluži desetkrat več kot najrevnejših 10 %. Vendar ne gre le za zaslužke. Prihodkovna neenakost vpliva tudi na enakost možnosti na področjih, kot so: izobraževanje, dostop do sodobnih tehnologij, zdravstva, kulture, možnosti zaposlitve, skratka na blagostanje ljudi na splošno.

Najbolj kričiča od vsega pa je premoženjska neenakost, ki je znotraj vodilnega načela ekonomskega sistema: kapital kot temelj upravljanja in prilaščanja, tudi daleč najučinkovitejša z vidika družbene moči in pravičnosti. Po podatkih Oxfam (2017)⁶ je neenakost med revnimi in bogatimi ljudmi dandanes daleč največja kot kadar koli; je daleč nad pričakovanji in se stalno povečuje: 8 najbogatejših Zemljanov ima premoženje, ki je po vrednosti enako kot preostala spodnja polovica človeštva (3,6 milijarde ljudi). Ti podatki so zelo močna sporočila, da je nekaj zelo hudo narobe

⁵ Letno poročilo generalnega sekretarja OECD za l. 2015, Meeting of the OECD Council at ministerial level, Paris, 1–2 June 2016, The OECD launched its “New Approaches to Economic Challenges” (NAEC)

⁶ Eight men own the same wealth as the 3.6 billion people who make up the poorest half of humanity, according to a new report published by Oxfam today to mark the annual meeting of political and business leaders in Davos.

1. Bill Gates: America founder of Microsoft (net worth \$75 billion)
2. Amancio Ortega: Spanish founder of Inditex which owns the Zara fashion chain (net worth \$67 billion)
3. Warren Buffett: American CEO and largest shareholder in Berkshire Hathaway (net worth \$60.8 billion)
4. Carlos Slim Helu: Mexican owner of Grupo Carso (net worth: \$50 billion)
5. Jeff Bezos: American founder, chairman and chief executive of Amazon (net worth: \$45.2 billion)
6. Mark Zuckerberg: American chairman, chief executive officer, and co-founder of Facebook (net worth \$44.6 billion)
7. Larry Ellison: American co-founder and CEO of Oracle (net worth \$43.6 billion)
8. Michael Bloomberg: American founder, owner and CEO of Bloomberg LP (net worth: \$40 billion)

z načinom distribucije ustvarjene vrednosti. Ali drugače: sistem, ki ne priznava, da se nova vrednost ustvarja tudi z delom in ne samo s kapitalom, prej ali slej zaide v neobvladljiv absurd. Zato ukrepi znotraj sistema niso dovolj in je treba poseči po ukrepih za spremembo sistema.

Razlike v dohodkovni neenakosti in premoženjske razlike v zadnjih nekaj desetletjih postajajo vse večji izziv. V državah OECD je skoraj 40 milijonov nezaposlenih ljudi, od zaposlenih pa so številni v prekarnem statusu, ki prav tako postaja vse izrazitejši spremljajoči pojav sodobnega kapitalizma. Pričakuje se, da se bo nezaposlenost še povečevala in se zadrževala v najbolj prizadetih državah, tudi nad 20 %.

V Združenem kraljestvu, npr., je 10 % najbogatejših napredovalo od osemkrat več na desetkrat več od 10 % najrevnejših od osemdesetih let do dandanes. Na samem vrhu 1 % zaslužkarjev prinese domov 20 % vseh prihodkov. Najbogatejših 10 % v državah OECD ima v lasti polovico vseh gospodinjev, medtem ko ima spodnjih 40 % v lasti vsega 3 %. Vrhnji 1 % ima v lasti 19 % vsega premoženja.

K temu je treba dodati še vidik revščine oz. zastrašujoče podatke o lakoti v svetu, ki jih predstavlja OZN. Po teh podatkih naj bi več kot 20 milijonov ljudi danes umiralo od lakote oz. zaradi skrajne revščine, ki ne omogoča preživetja.

Svetovni gospodarski forum⁷ navaja, da neenaka distribucija koristi gospodarske rasti dokazuje, da kapitalistični ekonomski model ne daje koristi vsem ljudem; vse več prihodkov gre kapitalu v obliki rent, medtem ko plače stagnirajo, revščina pa se povečuje.

Vse večja socialna neenakost med ljudmi (bogati so vse bogatejši, revni so vse revnejši) ima svoj oprijem v hitrejšem povečevanju prihodkov iz dobičkov, v razmerju do prihodkov iz plač. Preprosto povedano, profitne stopnje so višje kot stopnje povečanja plač ali drugače: prihodki kapitala se povečujejo hitreje oz. bolj kot prihodki iz dela. Povečana gospodarska rast se torej usmerja pretežno v dobičke nosilcev kapitala in manj ali nič v prihodke od dela. To je politika, ki na dolgi rok socialne razlike povečuje v neskončnost, in je v nasprotju s politiko, da naj imajo od gospodarske rasti korist vsi ljudje. To je treba spremeniti, torej zagotoviti, da bodo prihodki od kapitala in dela (dobički in plače) rastle uravnoveženo.

⁷ The World Economic Forum's Global risk report (2017): Unequal distribution of benefits of growth suggests, that the capitalist economic model is not benefiting all the people – i. e. more and more income is going to capital in the form of rent, while wages have stagnated and poverty has worsened.